Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 2. 2009, sp. zn. 3 To 50/2009, ECLI:CZ:KSCB:2009:3.TO.50.2009.1

Číslo: 22/2012

Právní věta:

Ukládá-li soud pachateli trestného činu opilství podle § 201a tr. zák. nepodmíněný trest odnětí svobody, pak zjištění, zda tento čin spáchal úmyslně či z nedbalosti, je podstatné i pro rozhodnutí o jeho zařazení do příslušného typu věznice podle § 39a odst. 2 tr. zák. Přitom z hlediska formy zavinění je u tohoto trestného činu rozhodné pouze zavinění pachatele vztahující se k přivedení se do stavu nepříčetnosti. [*)]

[*)] *Poznámka redakce: Nyní jde o trestný čin opilství podle § 360 tr. zákoníku a dále srov. ustanovení § 56 odst. 2 tr. zákoníku. Při posuzování tzv. kvazideliktu je ovšem třeba, a to s ohledem na ukládání trestu v rámci příslušné trestní sazby, zjišťovat a dokazovat i subjektivní stránku jednání ve stavu nepříčetnosti.*

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích

Datum rozhodnutí: 23.09.2008

Spisová značka: 3 To 50/2009

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Opilství, Subjektivní stránka, Způsob výkonu trestu odnětí svobody

Předpisy: § 201a tr. zák.
§ 39a odst. 2 tr. zák.
§ 4 tr. zák.
§ 5 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Českých Budějovicích zamítl odvolání obžalovaného M. T. proti rozsudku Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 22. 12. 2008, sp. zn. 10 T 221/2008.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 22. 12. 2008, sp. zn. 10 T 221/2008-326, byl obžalovaný M. T. uznán vinným trestným činem opilství podle § 201a odst. 1 tr. zák. a byl za tento

trestný čin odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání čtyř let. Pro výkon tohoto trestu byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Dále mu byl podle § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. (ve výroku napadeného rozsudku nesprávně uvedeno ustanovení § 55 odst. 1 písm. a) tr. ř.) uložen trest propadnutí věci, a to loveckého nože s hnědou rukojetí o celkové délce 234 mm a délce čepele 134 mm spolu s černým koženkovým pouzdrem. Podle § 72 odst. 2 písm. a), b) tr. zák. bylo obžalovanému uloženo ochranné léčení protialkoholní v ústavní formě. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byla poškozená V. T. odkázána s uplatněným nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Skutkovou podstatu trestného činu opilství podle § 201a odst. 1 tr. zák. naplnil obžalovaný jednáním spočívajícím v tom, že dne 14. 7. 2008 v odpoledních hodinách po požití alkoholu se přivedl do stavu nepříčetnosti – patické opilosti, v němž pak téhož dne kolem 22.00 hodin v restauraci K. v L., za přítomnosti dalších hostů se zvýšeným hlasem pronášel, že je árijské rasy a Hitler je náš jediný vůdce, přitom nejméně dvakrát zdvihl před sebe napřaženou pravici se slovy „Sieg heil“, téhož dne po odchodu z restaurace kolem 22.30 hodin ve svém bytě v L. bodl zezadu nožem o délce čepele 134 mm do horní části hrudníku svou matku V. T., poté ji chytil do kravaty, škrtil ji a dvakrát udeřil do hlavy kuchyňským rendlíkem, tímto jednáním jí způsobil bodnořeznou ránu na zádech pod levou lopatkou o délce 4 cm pronikající do dutiny hrudní a porušující dolní lalok levé plíce se zakrvácením a zavzdušením dutiny hrudní vlevo, tedy zranění bezprostředně ohrožující život poškozené, když bez včasné a odborné lékařské pomoci mohlo dojít k jejímu úmrtí.

Citovaný rozsudek byl napaden odvoláním obžalovaného, a to odvoláním směřujícím proti výroku o vině a výrokům o trestech. Žádné námitky pak obžalovaný nevznáší proti uloženému ochrannému protialkoholnímu léčení v ústavní formě.

Obžalovaný ve shodě se svojí výpovědí před okresním soudem připustil, že je pravděpodobné, že se posuzovaných skutků dopustil. Sám si však na popisované událostí nepamatuje. Je pak nesporné s ohledem na závěry vyplývající ze znaleckého posudku, že v inkriminované době v důsledku zjištěné patické opilosti u něho byly zcela vymizeny ovládací a rozpoznávací schopnosti, a proto je otázkou, zda je ve smyslu § 12 tr. zák. za projednávané skutky odpovědný. Obžalovaný poukazuje především na to, že i když je pravděpodobné, že bez konzumace alkoholu by stav patické opilosti u obžalovaného nenastal, jedná se o jev, který je podmíněn i dalšími okolnostmi, když na vznik patické opilosti nemá vliv množství požitého alkoholu. Obžalovaný sice měl určité zkušenosti s prostou opilostí, v kritický den však pravděpodobně požil mírně větší množství alkoholických nápojů než obvykle. Za této situace tak nemohl předpokládat a očekávat stav patické opilosti, který u něho nastal a obhajoba obžalovaného je proto přesvědčena, že z tohoto důvodu se nemohl dopustit trestného činu opilství podle § 201a odst. 1 tr. zák. Z hlediska uvedení se do stavu nepříčetnosti mu totiž nelze přičítat zavinění ani z nevědomé nedbalosti, neboť zjištěné okolnosti, osobní poměry obžalovaného, jeho znalosti, zkušenosti a nízký věk nemohou podpořit závěr, že měl a mohl vědět, že si přivodí stav patické opilosti a nebude schopen rozpoznat a ovládat své jednání. Z těchto důvodů proto obžalovaný navrhl, aby krajský soud k jeho odvolání napadený rozsudek zrušil a trestní stíhání obžalovaného bylo zastaveno. Pokud by pak krajský soud námitky obžalovaného shledal nedůvodnými, pak obžalovaný navrhuje změnit napadený rozsudek ve výroku o trestu odnětí svobody a stanovit mu trest ve výši těsně u spodní hranice trestní sazby.

Podle § 254 odst. 1 tr. ř. nezamítne-li nebo neodmítne-li odvolací soud odvolání podle § 253 odst. 1 tr. ř., přezkoumá zákonnost a odůvodněnost jen těch oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nejsou odvoláním vytýkány, odvolací soud přihlíží, jen pokud mají vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání.

Podle § 254 odst. 2 tr. ř. mají-li však vytýkané vady svůj původ v jiném výroku než v tom, proti němuž

bylo podáno odvolání, přezkoumá odvolací soud i správnost takového výroku, na který v odvolání napadený výrok navazuje, jestliže oprávněná osoba proti němu mohla podat odvolání.

Podle § 254 odst. 3 tr. ř., jestliže oprávněná osoba podá odvolání proti výroku o vině, přezkoumá odvolací soud v návaznosti na vytýkané vady vždy i výrok o trestu, jakož i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad, bez ohledu na to, zda bylo i proti těmto výrokům podáno odvolání.

Krajský soud v Českých Budějovicích přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost napadeného rozsudku stejně jako správnost postupu řízení, které tomuto rozsudku předcházelo, a to nejen z hlediska vytýkaných vad, ale i vad, které nebyly odvoláním obžalovaného vytýkány, a poté dospěl k následujícím závěrům.

Především lze po přezkoumání napadeného rozsudku konstatovat, že v řízení předcházejícímu vyhlášení napadeného rozsudku postupovaly všechny orgány činné v trestním řízení zcela v souladu s příslušnými ustanoveními trestního řádu. Takto bylo zejména důsledně respektováno právo obžalovaného na obhajobu, a to i v situaci, kdy obžalovaný je od počátku svého trestního stíhání ve vazbě. Je zjišťováno, že za účelem objektivního objasnění viny obžalovaného byly již ve stadiu přípravného řízení zajištěny takové důkazy, jejichž provedením u hlavního líčení dostál okresní soud ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., neboť dokazování provedl v rozsahu nezbytném pro věcné a spravedlivé rozhodnutí. Lze se pak ztotožnit s názorem okresního soudu, že zjištění skutkového stavu věci nebylo v trestní věci obžalovaného M. T. nikterak složité, neboť obžalovaný v zásadě nepopíral podobu svého protiprávního jednání a je navíc usvědčován důkazy, které okresní soud podrobně rozvádí v odůvodnění svého rozsudku.

Lze se pak také ztotožnit se závěrem okresního soudu, že podstatně složitější bylo posouzení zjištěných skutků po právní stránce. Sice není sporu o tom, že z hlediska absence příčetnosti obžalovaného v důsledku patické opilosti nemohl být obžalovaný uznán vinným trestnými činy, pro které proti němu bylo původně zahájeno trestní stíhání (trestným činem vraždy ve stádiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 219 odst. 1 tr. zák., a trestným činem podpory a propagace hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka podle § 261 tr. zák., uvedené zjištění však nevylučuje, že obžalovaný zjišťovaným jednáním nenaplnil skutkovou podstatu trestného činu opilství podle § 201a odst. 1 tr. zák. Polemika obžalovaného v podaném odvolání se závěry okresního soudu, které vyústily v jeho odsouzení tímto trestným činem, pak spočívá v tom, že obžalovaný zpochybňuje závěry okresního soudu o tom, že se ve stavu minimálně nevědomé nedbalosti ve smyslu § 5 písm. b) tr. zák. přivedl do stavu nepříčetnosti. Po zvážení všech skutečností namítaných v podaném odvolání však krajský soud této námitce obžalovaného přisvědčit nemůže. Okresní soud velmi podrobně, logicky a přesvědčivě odůvodnil, proč mohl obžalovaný alespoň v obecné rovině předpokládat, že při větší konzumaci alkoholu se přivede do stavu, kdy nebude schopen své jednání kontrolovat a ovládat. Krajský soud v tomto pohledu zcela odkazuje na vyčerpávající odůvodnění okresního soudu a připojuje poznámku, že tyto závěry okresního soudu nejsou nikterak dotčeny tím, že požití alkoholu nebylo pro vznik stavu tzv. patické opilosti jedinou příčinou, avšak bylo příčinou důležitou. Okresní soud proto došel ke správnému právnímu závěru o tom, že obžalovaný M. T. shora popsaným protiprávním jednáním bezezbytku naplnil skutkovou podstatu trestného činu opilství podle § 201a odst. 1 tr. zák., neboť požitím návykové látky se z nedbalosti přivedl do stavu nepříčetnosti, v němž se dopustil jednání, které má jinak znaky trestných činů podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 261 tr. zák. a vraždy ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 k § 219 odst. 1 tr. zák.

Za trestný čin opilství podle § 201a odst. 1 tr. zák. byl obžalovaný ohrožen uložením trestu odnětí svobody ve výměře tři až osm let. Po zvážení všech okolností mající význam pro stanovení pro druhu a výměry ukládaného trestu pak dospěl krajský soud k závěru, že okresní soud obžalovanému uložil zákonný a přiměřený trest, který respektuje všechna rozhodná ustanovení trestního zákona. Takto

okresní soud do ukládaného trestu promítl zjišťovaný stupeň společenské nebezpečnosti jednání obžalovaného, jeho poměry, respektive zvažované možnosti jeho nápravy, a rovněž do uloženého trestu promítl zjišťované polehčující a přitěžující okolnosti.

Krajský soud se však již neztotožnil se závěry okresního soudu, které vedly v zařazení obžalovaného do věznice s ostrahou za užití § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák.

Podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. soud zpravidla zařadí do věznice s dohledem pachatele, kterému byl uložen trest za trestný čin spáchaný z nedbalosti, který dosud nebyl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin.

Podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. soud zpravidla zařazení do věznice s ostrahou pachatele, kterému byl trest uložen za úmyslný trestný čin a nejsou zároveň splněny podmínky pro umístění do věznice s dozorem nebo se zvýšenou ostrahou, a pachatele, který byl odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti a nebyl zařazen do výkonu trestu odnětí svobody s dohledem nebo dozorem.

Podle § 39a odst. 3 věta druhá tr. zák. do věznice s dohledem a věznice s dozorem soud zpravidla nezařadí pachatele, kterému bylo vedle trestu odnětí svobody uložen trest vyhoštění, a pachatele, který se má na základě rozhodnutí soudu podrobit ochrannému léčení v ústavní formě.

S ohledem na tato citovaná ustanovení je zřejmé, že pokud by nebylo obžalovanému napadeným rozsudkem ukládáno ochranné léčení v ústavní formě, pak by musel být, spáchal-li toliko nedbalostní trestní čin, podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazen do věznice s dohledem. Pokud však okresní soud ochranné léčení v ústavní formě obžalovanému uložil, pak bylo nutné vážit rovněž citované ustanovení § 39a odst. 3 věta druhá tr. zák. a zvažovat zařazení obžalovaného do přísnějšího typu věznice, tedy věznice s ostrahou.

Podle krajského soudu pak je ustanovení § 39a odst. 3 věta druhá tr. zák. o nezařazení obžalovaného do věznice s dohledem a dozorem plně odůvodňováno závěry znaleckého posudku o tom, že pobyt obžalovaného na svobodě je nebezpečný. Proto se krajský soud přiklonil k názoru, že obžalovaný by nepodmíněný trest odnětí svobody měl vykonávat ve věznici s ostrahou, nikoliv však podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák., ale podle § 39a odst. 3 tr. zák. Přes toto dílčí pochybení okresního soudu však nepovažoval krajský soud za potřebné napadený rozsudek v této části (ve výroku o zařazení do typu věznice) podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. částečně zrušovat, neboť naznačené formální pochybení okresního soudu nemá ve svém důsledku vliv na zákonnost přezkoumávaného výroku stejně jako žádné další relevantní důsledky pro obžalovaného z hlediska vykonávacího řízení.

Zcela důvodně a za splnění podmínek uvedených v § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. byl obžalovanému uložen trest propadnutí věci, a to nože specifikovaného shora v tomto rozsudku. Ani v případě tohoto výroku přes zřejmou nesprávnost v podobě užití ustanovení § 55 odst. 1 písm. a) tr. ř. místo ustanovení § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. nepovažoval krajský soud za nutné napadený rozsudek v tomto směru zrušovat a toto pochybení napravovat, neboť z odůvodnění tohoto rozsudku je jednoznačně zřejmé, podle jakého ustanovení okresní soud trest propadnutí věci ukládal.

Jako zcela zákonné a důvodné je shledáváno uložení ochranného opatření v podobě protialkoholního léčení v ústavní formě. Tento výrok okresního soudu obžalovaný svým odvoláním nikterak nezpochybňuje a navíc je tento výrok jednoznačně odůvodňován závěry znaleckého posudku.

Jestliže pak bylo možné se zcela ztotožnit s výrokem o odkázání poškozené V. T. na řízení ve věcech občanskoprávních, muselo být odvolání obžalovaného posouzeno jako nedůvodné a podle § 256 tr. ř. bylo zamítnuto.